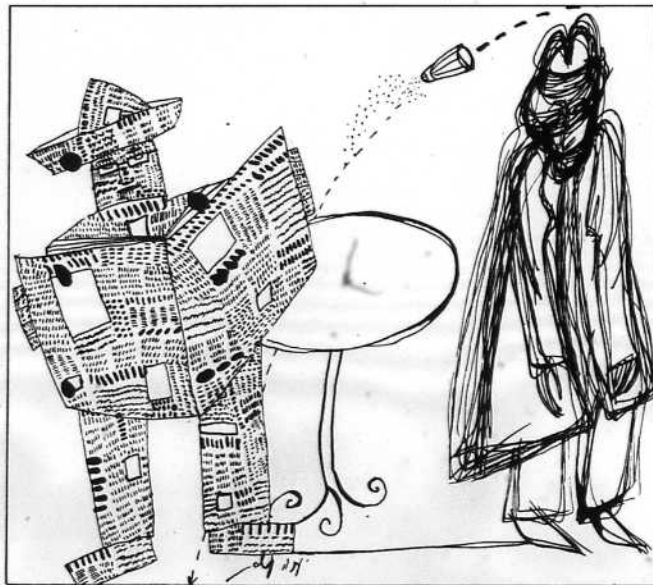

אלפון לשפה סיפורית חדשה

באמת, אינו גביע שלמות האמנותית הולגית של סרטוני מיקי מאוס ודונלד דק וקשה להצליח. קסטל-בלום ניסתה - ב"היכן אני נמצאת" וב "דולי סיטי" - לחרוג מן הסרטון לעבר הסרט המצויר הארוך. ב"היכן אני נמצאת" הרכיבה על התשתית ה"קרטוני" - ולרעתי בהצלחה רבה - בנידעל ליד, המקיים עימות קונטרפונטי מתמיד עם הסיפור ה"מסורתי" על האשה הבורחת מביתה. ב"דולי סיטי" נעשתה ההדברה - לרעתי במידה מוחתה של הצלחה - על ידי שימוש עשיר בפנטסיות האלימות הכרוכות בפיוול של ה"אובייקט הראשוני" (השד, האם בעיני הילד) לאובייקט "טוב" ולאובייקט "רע". דומה שקסטל-בלום, בין שהיא מכירה את הספרות הפסיכואנליטית סתם כיהא מכירה רק את המקורות הפסיכיים שבהם עוסקת הספרות הזאת, מיצתה כאן את אינוגרם האלימות שייחסו מלאני קליין והחלטים בעקבותיה לפנטסיות הקשורות בתפתחותו של התנוג. אבל כאן, נדמה לי, ממשיך מיקי מאוס תכופות לרוץ באוויר אחרי שכבר צריך היה לישל. ב"סיפורים בלתי רצוניים", מכל מקום, חזרה קסטל-בלום לצורה הקצרה ביותר, שבה היא שולטת שלטון אמנותי מוחלט. כמעט כל סיפורי הספר הם קצרצרים, מדויקים, לטושים כסכני גי' לוח, מתחמנים תומן של חלקי שנייה, ועם זאת לא פועשים אל גם מעבירי סרטים בוטים, שה

אבי יזשה

קסטל-בלום מתגלה כאן כאמנית השולטת לחלוטין בו'אנר שלה

לשון הספר ה"דלילים" העצבניים של המספרות מורייס ומקריס. כך הסיפור "סיפור של משהו אחר" על קבוצת הילדים, המרויח את "זיה השקר" נבל הסובב אותם המולטימדי לממש את מטבע הלשון "עובר לב גלובל" בוצייה הפשוטה של הגנבול הישראלי-לבנוני - כאמצעי לפיסוח הדמיון הפקוק שלנו ולמדד סוטלי כנגד הלידים ובוגרים שאינם אריים לאמון ולהישמעות, וכמשחק נואש עם המוות.

כך בסיפור המצוין "הייתי פעם שד" שבו מודהה המספרות (ולרבותה) לא רק עם הילד האלים ביותר בשכונה (באמנם לידים שכאשר הם חוזרים אחר שנעדרו כמה ימים אומרים עליהם: "הנה הא"), אלא גם עם ה"שד" שהילד הזה בחר לו בתנופת. כל הסיפור כולו, בתוכנו ולכלו, ממכיר מרדע היהיה הילדה שהיהיה גילו את אריותם בניסיון לחפש אותה שבורה להלגית או לשוחרית ("רצו נורא שהי ייחא שבו ושבו שנורה לחם בלוגיית ולא אכפת כלום") וקשה להזהות רוקק עם ה"דמו", וכן מרדע משתגם בסיפור זה בלי הדף הפרטים ה"עודבתיים" המפגינים מציאות שכולה שקיית ותחליפית. רק השד ראי כאן שיאמר עלי "הנה הא". וכך הסיפור הקצרצר המומלל "אמי פה שורל" (אמי עבדה) המגלם לא, כפי שאמר מי שהוא, חזית יהודים ערבים אלא את הפנטסיות המפצלות את רמת האם ל"טובה" ול"רעה". התומרים הישראליים, לרבות המחן בין יהודים לערבים או בין אשכנזים לדיאזי ארצות ערב, רק ממששים את כן בצורה משכנתה לחלוטין - את המציאות הפסיכית האנושית.

סיפורים רבים בספר העשר אריים ליעין מודקס, שלא אכן מקמום קסטל-בלום מתגלה בספר זה, אולי יותר מאשר בכל ספירה הקדומים, כאמנית השולטת לחלוטין לבאני של העכשמי, קסרית שהביאה את השימוש בשפה הסיפורית הד רשה שהמציאה להירוטוט מושלמת. כך כדי כן מביעה אכן קסטל-בלום לקוראיה מעין ספר לימוד לאותה שפה חדשה, אלפון, שבו ניתן להרגל כל כלה מכללי הערוק על שפה זאת לצממי - בצורה יעילה ומתנה. מי שילמד" ספר זה לא יתקשה בקריאת הספרים המורכבים המופת "ספורים" ששכר נכתבו ושעוד יכתבו. מובן שמי שאינו רדזה או אינו ממוגל ללימוד של השפה, לא ימצא גם ע"ב"ספורים בלתי רצוניים" אלא אותם ממנמים של ע"ב"ספורים, שאותם ימצא תמיד מי שיעקק לקרא שפה אחרת על פי כלליה של שפה אחרת.

רת חרשה (התעלמות של השובע מן הרעב). הפת" עז הקרטוניות מתגלמת בכך שהקרא המתעלם "שקע" אל תוך העיתון, פשוט כמשמעו. בכך הקשיח את תויד כאבן (ביטוי לקשיחות ולאכזריות שכתלעלמותו) ותוך כך גם "נעלם" (התעלמות מ בילה להיעלמות מוסרית, לאריקום).

מטבע לשון אחר, העובר פירוק מטרסל, הוא "כלכלה חופשית", אותה כלכלה חופשית שהעולם שלאחר מפתל הקוטנוים הפך לאליל. הקבוצ הרעב הוא המחשה המחיה את המושג המופשט, המפיקה תמוכה את התגיון ה"קרטוני" הגלום בו: "אתה חופשי להתמוטט. כשאתה מתמוטט אתה תר פשי. אם אני מתמוטט שמעע אני חופשי".

כרור, שה"הפי אנד" המתרחש במשפט האחרון ממש (וחקנה מן האגרות, המרק, המטה המה המרומת, והיא כבר אולי שלא מן האגרות), אינו אלא מיצוי נורמטי של התגיון הקרטוני הקודר: העולם הוא עולם של התמוטטות מהו גיטא וקשי" תות מתעלמת מאידך גיטא. שני המאפיינים ניכ רים לא רק בתוכן הבריים אלא גם כלשון היבשה, הרדודה נמכוו, ובעצם מעשה הסיפור. הסיפור עוסק במטבעות שחוקק בכל רובך שבו בעלייה, כלשון (הגשם המשיך עם הלעפנות שלר), בקטנוניות והרדירות ועל ידי כך מקנה להן נוכחות, פעילות מנטית והנחת. כך מכלים הוא את עצם החשיקות והרדירות המוסרית שבהיפכת מציאות של מכל לאנקרטה" בתערת ה"פאטוטי", שבה מפתח המספרות את רבריה" הסיפור שאני הולכת לספר ללכם מעשים, אין לי מה להגיד עליו - עומרת אני מושלם עניין מול התנופה הזאת שנקרית אנקרטה - זה מסוג הסיפורים ששומעים עליהם, ומה אפשר לעשות? וכו'. מכל שנהפך לאנקרטה ש"מה אפשר לעשות" כיום אלים, כלכלה חופשית ששורשה נפלה חופשית, אריותה שהפכה לעיתון קשיית, לשון שניטלה ממנה גרישות כלשהי - מלאה מספרים לרפץ אינטגרלי שבו תומס החמרים המתים ונודעה תסיסה הרפה, המהימה חיות ופעילות לתוך עשועשע "קרטוני" מהיר ופיקס, שהוא גם מתאה חברתית אותנטית.

האנר של הסרט המצויר, אם יותר להמשיך באנלוגיה, נתקל בעיות אמנותיות רבות שעה שיוצרו מנסים (לעתיים גם מצליחים) להבקיע מתוך המוסס הקצרצר המקורי ולהתרוכ כיו סיפור קלנועי מסופה ומורכב. ההתרבות הזאת אינה עולה בקנה אחד עם המהירות האופיינית לז'אנר, התמונן של הדף העין, החיתוך הדיקטי האופיי המיוחד של ה"אמנות" המתחייבת מן המעבר מצ" לום לצורה משום כך כרכובה הקבועה הנוסיה בהפעלה יהיה מתחכמת של הכלייה הברוטוה של האנר תוך השתייחם בנקודות סרימיות חזרה אליהם בנקודות אחרות. על להיכשל בכך (כפי שרובנוים מרבית המרטים הארוכים מבתי היעד של ריטני, שאף אחר מהם, גם לא המצליחים

היא, כמובן, המטבע "שקע בקריאה", נבלע בקריאה" - או כספר או כסיפור. ההיבלעות בקריאה לא באה אלא לשם יצירת חיץ קשיית, בלתי עביר, בין הקורא למציאות האנושית ולשם השגת פסור מן תוצר להגיב עליה. קסטל-בלום משוחרת את הסצנה של הוג, שבו האחד סובל מחוסר תשומת לב ואילו האחר מונע תשומת לב, כאמצ עות המסורתי של העיתון הפרושי. אמנם, היא עוקרת את הסצנה מן המסגרת המקובלת (חיי נישואים שהתרוקנו מתוכן) ומשלבת אותה במסג

היא, כמובן, המטבע "שקע בקריאה", נבלע בקריאה" - או כספר או כסיפור. ההיבלעות בקריאה לא באה אלא לשם יצירת חיץ קשיית, בלתי עביר, בין הקורא למציאות האנושית ולשם השגת פסור מן תוצר להגיב עליה. קסטל-בלום משוחרת את הסצנה של הוג, שבו האחד סובל מחוסר תשומת לב ואילו האחר מונע תשומת לב, כאמצ עות המסורתי של העיתון הפרושי. אמנם, היא עוקרת את הסצנה מן המסגרת המקובלת (חיי נישואים שהתרוקנו מתוכן) ומשלבת אותה במסג

היא, כמובן, המטבע "שקע בקריאה", נבלע בקריאה" - או כספר או כסיפור. ההיבלעות בקריאה לא באה אלא לשם יצירת חיץ קשיית, בלתי עביר, בין הקורא למציאות האנושית ולשם השגת פסור מן תוצר להגיב עליה. קסטל-בלום משוחרת את הסצנה של הוג, שבו האחד סובל מחוסר תשומת לב ואילו האחר מונע תשומת לב, כאמצ עות המסורתי של העיתון הפרושי. אמנם, היא עוקרת את הסצנה מן המסגרת המקובלת (חיי נישואים שהתרוקנו מתוכן) ומשלבת אותה במסג

סיפורים בלתי רצוניים
אורי קסטל-בלום. עמודים לספרות עברית.
הוצאת זמורה ביתן. 119 עמ', 27 שקלים

דן מירון

1 סרטונים המצוירים הקלאסיים, אלה הנשמר עים בשלמות לכללים הקשוחים למדי של ה"אנר ה"קרטוני", מופיעה בקביעות סצנה, העשויה לחזור על עצמה פעמים אדוות: בתוך ספי של מרדף מסורף גביע הגרדף או הרודף או פני התום, ומבלי שים לב, מגודל המרח או תשוקת הציד, הוא ממשך בריצה. את "רץ" באוויר, מתוך רם כחלל הריק באותה מהירות ובאותו כיוון שציינו את ריצתו על הקרקע. אחר כך, לפע, גובר כוח המשיכה, והרדף תלכמה מתמתנת בפניו אחז הפלגות, והוא נוצח למעמקים ונחבט לא הק רקע המרוחק. המום, קרוע ומוכה - אך לעולם לא פוגע באמת - הוא מתעשה, וכעבור שניות אדוות מרדף משך במנוסה.

הסצנה ממזה את חוקי ה"אנר ואת המקום שהוא תופש על פני מנדע האפשריות של "השע" יית הפסק" שבה מחויב, למעשה, כל היצג אמנותי של מציאות. אנו מוכינים, במסגרת ההסכם המואסי שלנו עם ה"אנר, להאמין בריצה על פני הגלימה האף כי היא בלתי אפשרית, וכן בשיפוריות, המפלאה של יציר הקרטון, שבהיותו הסרי נפח וכובר הם גם משוחררים מהרסוקט ומכליה.

עם זאת, אינו מוכינים להתעלמות מוחלט מן הכלייה הפיזיקלית הגיוניים, או מן הגיג אמנותי האופייני לתרבושות שרות מנגינים. הרץ על פני הגלימה חיבי, כנסופו של רבר, אמנם באיחור, ל" פול, והוא חיבי להריאות מוכה והומם. האחר שנגפילה, השנית שבר השעיית הספק ובי הסיר פוק תבא עם ביטולה, מציין את הזמן המיוחד של ה"אנר. סימני המכה האדירים, אשר אמנם בארזח פלא לא הבאה עמה הרסוקט, מציגים את טיבה המיוחד של האינסראקציה, של הפגיה עם הער

לם, האופיינית לסרטון המצויר.

סיפורים של אורי קסטל-בלום דומים, מכ חזות מסוימות, לטרטים מצוירים. כמותם הם מיוכלים רמיות "שטוחות" לגמרי, מפחות על ה"עומק" החסי בתן במהירות, באיוו הפסות עצבניות, בתנועה בלתי פוסקת - פיסית ומנטלית (וכספורים כמובן, גם בתנועה חסית-מנטלית). הם מספרים על מציאות אלימה ואכזרית בצורה "מפחית", הם הווי מתה, ועוטי שחוקי מציאות, ועם זאת מלאי קלות, שעשוע, מוחית מחשבה ולי שון. הם נשמעים לחוקי המציאות החברתית והקר מית, ששם שחורטוט המצויר נשמע לחוקי הפיזיקה הממשית, כמובן, גם בתנועה חסית-מנטלית. הם מנסים פרישה אמיתית של המציאות לעולם העצמו. כוח המשיכה פועל בהם תמיד ובמלאו ודמיון. הרדעמתי, אם כי קצת באיחור. קסטל-בלום יוד עת היטב לנצל איחור זה, לשקן שהוא קצר, אפשר באמצעות מחשבה בלתי ירווחת משהיה מספקת - לחולל בו הפתעות, שהן משעשעות ורבות משמ

עוד תבע ובעונה אחר.

הנה, למשל, הסיפור "סיפור" בקובץ הסיפורים החרשים, הקצרצרים שלה איש מוחפש הולך בר חוד בנשים שותף. המספרות מביעה אתו בנטרוליים אנושי, והאפשרות מציאה אותו בנטרוליים "מסורתי" כלשהו, על פי מידות הטיבות הצינה של אברי גופ - מלמטה למעלה - החל בשולי המכנסים החרשים ספוגי המלם, עבור דרך הבר כיים הקרות, אבר המין שהוא "ברעם מנהיג" (לומר, מכוח הרדום), הברס המבצבצב כיום קיץ מתוך חולצת הטירוקי (אבל עכשיו חורף, והכרס "מוטרפת היטב במעיל גשם מוחם) וכלה באוניים המפוארות ו"בעיניים הרעבות" (רמן לביאליק).

האיש רעב ורודע, נכנס למסעדה ובוכל סוכר מתוך שקיות הגבייר של העשוחין" לאחר ש"חלב של קצת ברגע" הוא מבחין ביעיון מופק באוויר, פרוש למלאו רחובו. הוא מנסה לשוא לקורא את תשומת לבו של הקורא הנגמר מאחורי העיתון, ולבסוף אף משלך על העיתון מלחיהה אלא שהמלחיה היא מגיבה באופן פסיקלי אילו שם עיתון, ואת אומרת היא נופלת על הרצפה ושוכבת והעיתון לא וז". מתברר שמאחורי העיתון לא מצוי שום אדם. ליתר ריק, הוא כאן פעם איהו קרא עיתונים

ספר של "דולי סיטי" הוצאת זמורה ביתן. 119 עמ', 27 שקלים. הוצאת זמורה ביתן. 119 עמ', 27 שקלים.